

HRVATSKI glasnik

Godina XX, broj 11

18. ožujka 2010.

cijena 100 Ft

Foto: László Toth

„Rogonje”
u Hrvatskom kazalištu

Komentar

Moji svetki ugarskoga i hrvatskoga tiska

Kad ove redice pišem, Dan je ugarskoga tiska koji se svečuje od 15. marcijuša 1990. ljeta jer prije 162 ljet su tiskani prvi produkti slobodnoga ugarskoga tiska. Vjerojatno i u spomin toga značajnoga dana su skupapozvani prošle subote u Sambotelu, negdašnji novinari županijskoga dnevnoga lista Vasvármegye, čiji prvi broj pred dvajsetimi ljeti uprav u ove dane je ugledao svitlo dana. U tadašnjem štabu spomenu-toga lista sam anno napravila i ja prve korake prema novinarstvu. Jedva sam izašla iz Visoke pedagoške škole u Sambotelu, ponudili su mi djelo kod hrvatske redakcije radija ORF, u Austriji, a nisam primila rekši: u Petrovom Selu mi je obećano djelatno mjesto u kulturnom domu. Do toga pak nije došlo jer zastupničvo mojega sela povjerenje je dalo drugom kandidatu, a ja sam ostala prez djela, ujedno i prez daljnjega zaufanja još i u vlašće Petrovišćane. Poslije nekoliko misec, kad sam dospila u nardansku čuvarnicu, otac moje školske tovarušice u gimnaziji me je poiskao. On je bio jur duga desetljeća novinar, a znao je i za moje spodobne ambicije. Nije mi žao da sam rekla „da“ na ponudu jer sam tako postala član jedne zvanaredne redakcije u koj sam od zrelijih majstorov puno toga naučila ter sagradila čvrsti fundamenat pisanja. Mogla bi reći, u pravoj redakciji u pravom vrimenu. Projdući tajedan poslije toliko ljet smo se ponovo našli i smijali se bezbrojnim povi-dajkam, prilogom, objavljenim u Vasvármegy, koji je kot list živio samo jedno ljetu u dnevno prodanih 8000 primjerkov, na području Željezne županije. Kad je glavni urednik László Burkon počeo pregovore s jednom firmom ka bi bila list prikzela sa cijelom redakcijom, nad našim hrptom su tri izdajnik i naših redov prodali „zajednički duh“ i dalje su nosili list u nediljnom izdanju. Zašto je ovo pak medijsko-povijesni događaj i za ovde živeće Hrvate? Jer ov list je, uz ostalo, prvi put objavio članke na jeziku ovde živećih manjin (slovenskom, hrvatskom, nimškom), što ni prlje ni kasnije, po mojem dosadašnjem znanju, nijedan županijski list nije mogao napraviti za nami. Nigdard ne bi bila mislila da to stručno jerbinstvo moć ću dalje nositi i, evo, i sama sebi teško priznajem, iz toga znanja jur šesnaest ljet dugo živim kod Hrvatskoga glasnika. I sad, kad se približavamo na kraju vikenda 10. obljetnici Croaticae, unutar čega djeluje i Hrvatski glasnik i Radio Croatica, uvijek mislim, prez skromnosti, da smo svi djelatnici spomenu-toga poduzeća ipak pokretači velikih stvari iako znam i takove kritičare ki su skloni sve naše rezultate i dostignuća omalovažavati, podcjenjivati. Croaticin rodjendan ne slavi se zaman, najprlje u Gradišću, s reprint-izdanjem Kurelčeve knjige, DVD-snimkom sambotelskoga koncerta Thompsona, a i cedejkom Ritam Cafea. Svi ovi produkti su, usudjujem reći, iz jednoga ili drugoga razloga najjače vezani uz našu regiju. Tako sam uvjeren da će malo ljudi biti u petak u sambotelskom Muzeju Savaria ki se neće iz čistoga srca veseliti na tom neobičnom svetku rodjendana našim novim idejama, a i novim uspjehom.

-Tímea Horvat-

„Glasnikov tjedan“

Moralno labilno, materijalno skromno i duhovno depresivno je stanje u mađarskom tisku, čitam ovih dana u izvavi povodom Dana mađarskog tiska Pála Eötvösa, predsjednika Zemaljskog društva mađarskih novinara. A kako je tek moralno, materijalno i duhovno depresivno stanje u tisku nacionalnih i etničkih manjina u Mađarskoj, uvjeravamo se mi novinari pisanoga manjinskog tiska već desetak godina.

Pál Eötvös nastavlja kako u rečenome nema ničega neobičnoga. Naime tisak je uvijek u stanju u kojem je i država ili zajednica. Ispitivanje pokazuje kako tek 11% ljudi iz struke misli kako je tisak neovisan o politici. Postoji niz mogućnosti, za razliku otprije trideset ili sto godina, pristupa i plasiranja informacija javnosti, ali se one uglavnom svode na prepisivanje i reprodukciju, šturu i siromašnu pisanu riječ i prežvakavanje onoga što se servira na konferencijama za tisak. Ili su to tek opetovane izjave nekolicine sudionika javnoga života. Online portali sličje jedan drugome kao jaje jajetu u ponavljanju istih vijesti i slika drugom domenom. Tako se svakodnevno „novinarski“ obrađuju teme s konferencije, predstava kojima se i ne nazoči, dolazi se pet minuta prije njezina početka ili kraja, upita onoga koji ga je pozvao, ili voditelja ustanove kojemu je u rukama njezina financijska struktura, u boljem slučaju to je i organizator. Sprega politike i gospodarstva, oglasa i načina pisanja zatvara prostor slobode tiska i svodi struku na preživljavanje. S druge strane ubrzani tehnološki razvoj nadaje pitanje preispitivanja i ekonomičnosti tiskanog i online tiska. Predlaže se oblik sadašnjega pisanog i tiskanoga manjinskog tiska komunicirati putem neta što bi smanjilo njegove sadašnje troškove i do 40%. Današnji online tisak je senzacionalistički i kompilacijski, pritiskom na dugme s jedne se stranice skida i prebacuje na drugu te „prodaje“ pod

svojom domenom kao vlastiti proizvod. Golema je nesnošljivost između elektronskog tiska i pisanog, pisanog i online tiska između javnih i državnih tiskovina i medija te je sve manje na sceni takozvani „ozbiljan“ tisak, kazuju istaknuti novinari. Kažu kako „ozbiljan“ se tisak ne isplati. Nikada se i nije isplatio, niti su ga ikada čitale mase koje

se danas mjere u postocima čitanosti, slušanosti, gledanosti i prodanosti... Novinari su u sve težoj situaciji. Pred njih se stavljaju zadaci i zadaci, očekivanja su sve veća u svim žanrovima, oni su i reporteri, i fotografi, i analitičari, i lobisti... Bar naši novinari. Iz dana u dan očekuje se sve više od nas. A nas je sve manje... Danas je bilješka i komentar, nemojmo ni spominjati analitički tekst, rijetkost koja se traži povećalom jer nisu ljubljani ni od strane financijera ni vlasnika ili poslodavca. S njima ima problema i uredništvo jer uvijek se netko nađe uvrijeđen ili se tekstom može povrijediti netko tko je baš sada na vlasti, u vrhu, ili se penje prema gore ili ima tolike zasluge „za narod“ da mu je sve oprošteno pa i grube greške i greške iz nehata, i nemojmo ni nabrajati dalje!!! Krađu se informacije bez navođenja izvora, radi se istovremeno za niz medija... Kopira se, telefonira, skenira, ažurira, obrađuje u photoshopu i dotjeruje. Kažu analitičari kako će nam u skoroj budućnosti sve manje biti potrebni struka i novinari, tek oni koji će obrađivati već gotove i ponuđene, servirane sadržaje. „Sajtószabadságot szerzzetek. / Sajtószabadságot, csak ezt ide!“ – pjevao je Sándor Petőfi 1848., a prva od 12 točaka iz zahtjeva revolucionara glasi: Tražimo slobodu tiska, i brisanje cenzure. Ni onda, a ni od onda, nije točno definirano što je značenje krilatice sloboda tiska. Težilo se slobodi tiska onda, a teži se njoj i danas.

Branka Pavić Blažetin

MIŠLJEN – Sukladno odredbama Pravilnika o organizaciji i radu Hrvatske državne samouprave, predsjednik narečenog tijela Mišo Hepp sazvao je izvanrednu sjednicu Skupštine koja će biti održana u subotu, 20. ožujka, s početkom u 11. sati, u mišljenskoj Športskoj središnjici (Alkotmány tér). Za sastanak je predložen ovaj dnevni red: 1. Rasprava o Strategijskom planu hrvatske zajednice u Mađarskoj, referenti: Mišo Hepp, predsjednik, dr. Ernest Barić, ravnatelj ZZHM-a; 2. Rasprava o natječaju DAOP – 2009-4.2.1/C-0002 za izgradnju vrtića i đakčkog doma u Santovu, referenti: Mišo Hepp, predsjednik i Joso Šibalin, ravnatelj; 3. Rasprava o natječaju za objavljivanje rukopisa na hrvatskom jeziku, referenti: Mišo Hepp, predsjednik, i dr. Ernest Barić, ravnatelj ZZHM-a; 4. Razno.

Aktualno

„Pitomi radio“ preuzima inicijativu

Zgrada Croatice

Predstojeće ljetno razdoblje obogatit će nam radijska emisija za Hrvate izvan domovine koju priprema uredništvo «Pitomog radija» iz Pitomače u Hrvatskoj. Emisiju će preuzimati radijske postaje u Mađarskoj i Vojvodini koje imaju program na hrvatskom jeziku, a cilj je povezivanje ovih radijskih postaja i širenje medijskoga prostora na hrvatskom jeziku. Emisija obrađuje teme koje zanimaju pripadnike hrvatske manjinske zajednice u okolnim zemljama, od informativnih do kulturno-zabavnih.

Uz dogovor predstavnika radijskih postaja iz Pitomače, potom Vajske, Srbobrana, Sombora, Republike Mađarske te Radija Subotice, emisiju će tako moći pratiti i slušatelji u našoj pokrajini. Osim preuzimanja emisije, spomenute radijske postaje i međusobno će razmjenjivati priloge o zbivanjima u hrvatskim manjinskim zajednicama u susjednim državama.

Sastanak je održan u prostorijama Hrvatskoga nacionalnog vijeća gdje je formirano posebno tijelo koje će pratiti ostvarenje ovoga projekta.

Inicijativa je pokrenuta iz Radija Pitomače u Republici Hrvatskoj, čiji voditelj marketinga Zvonko Horvat ističe kako je ova emisija dobro prihvaćena od auditorija radijskih postaja koje je već preuzimaju i emitiraju.

«Odlučili smo se obraćati hrvatskim državljanima izvan Hrvatske, Hrvatima koji žive izvan Hrvatske, te svim slušateljima koji žele pratiti ovu emisiju. Trudimo se napraviti neutralnu emisiju koja nikoga ne iritira, a da bude prijemčiva za sve.»

Povezivanje medijskoga prostora obuhvaća radijske postaje iz triju susjednih zemalja,

Studio Radija Croatice u izgradnji

kaže predsjednik Hrvatskoga nacionalnog vijeća Branko Horvat.

«Radi se o povezivanju programa na hrvatskom jeziku u trima državama: Hrvatskoj, Mađarskoj i Srbiji, tj. Vojvodini. Danas je dogovoreno formiranje organizacijskog odnosno produkcijskog tijela, a praviti će se programska shema koja će se promatrati kao cjelina informiranja na hrvatskom jeziku na ovim prostorima.»

Ravnatelj internetskog radija «Croatica» Csaba Horvath predložio je da se u pripremanje emisije i razmjenu emisija među ovim radijskim postajama uvrste vijesti i o drugim manjinama. «Mi smo svi manjina u svojim državama i ako bismo iskoristili mogućnosti prekograničnih projekata, mogli bismo ići i na europske natječaje. Tako bismo mogli financirati i druge zajedničke programe, te naše manjine predstaviti u Europskoj Uniji.»

Predstavnici radijskih postaja, zahvaljujući inicijativi Radija Pitomače, osim što će preuzimati njihovu emisiju, u isto vrijeme će i razmjenjivati emisije na hrvatskom jeziku što će svakako uz povezivanje radijskih postaja pridonijeti i širenju medijskog, pa time i marketinškoga prostora.

[Radio Subotica – Siniša Jurić]

MARTINCI – U organizaciji Kulturnog društva «Martinci», 27. ožujka u Martincima će se održati manifestacija pod nazivom „S obje obale Drave II“. Drugu godinu zaredom ova međunarodna manifestacija okuplja hrvatske folkloriše s mađarske i s hrvatske strane Drave. Program dana počinje svetom misom u mjesnoj crkvi, a nastavlja se folklornim programom i druženjem u mjesnoj športskoj dvorani koje počinje u 17 sati. U folklornom programu nastupaju KUD «Seljačka sloga» iz Turanovca iz Hrvatske, KUD „Podravina“ iz Barče, KUD „Drava“ iz Lukovišća, „Biseri Drave“ iz Starina, KUD „Martinci“ iz Martinaca, Ženski zbor „Korjeni“ iz Martinaca. Nakon folklornog programa slijedi, kako su ga organizatori nazvali, hrvatsko-mađarski bal.

BUDIMPEŠTA – Motom „Uplašen sobom, svoje suze gutam / [...] ne poznamišta, a najmanje sebe...“, u auli budimpeštanskog HOŠIG-a, 25. ožujka (četvrtak), s početkom u 19 sati priređuje se glazbeno-pjesnička večer posvećena hrvatskom pjesniku, boemu Tinu Ujeviću. Na večeri sudjeluju učenici spomenute ustanove i glumac Stipan Đurić, a počasni je gost večeri sveučilišni profesor Ante Ujević. Književnu je večer uredila Anica Mandić, profesorica budimpeštanske škole.

BUDIMPEŠTA – Dopredsjednik Narodnog kolegija informatike Čaba Horvath sazvao je sjednicu tijela za 23. ožujka (utorak) s početkom u 11 sati, u Croaticinu vijećnicu (Nagymező u. 68, I. kat). Za sastanak je predložen ovaj dnevni red: 1. Plan rada Kolegija za 2010. godinu, 2. Strategijski plan Kolegija za razdoblje od 2010. do 2014. godine, 3. Ostala pitanja i prijedlozi.

OSIJEK – Tamburaška škola Batorek u subotu, 20. ožujka, s početkom u 19 sati, u osječkom Domu željezničara organizira Treću smotru europskih orkestara. Gosti Smotre jesu Europski tamburaški orkestar, uz dirigente Tomu Galića, Stipana Jaramazovića i Franju Batoreka, kojega čine polaznici kampova iz Banjaluke (BiH) i Pljevlje (Crna Gora). Na narečenoj Smotri nastupit će i pečuški Orkestar Vizin. Uz te orkestre nastupit će i domaćini, tamburaška škola Batorek i tamburaški orkestar Osječko-baranjske županije, te nekoliko orkestara iz Hrvatske. Kako je recesija zahvatila ponajviše područje kulture, tako će ovogodišnja Smotra biti siromašnija za međunarodne goste.

Šesta narodnosna smotra filma u Mađarskoj

Budimpeštansko Nacionalno kino Uránia 4. ožujka bilo je domaćinom Šeste narodnosne smotre filma u Mađarskoj, što ga svake druge godine priređuje Uredništvo manjinskih programa Mađarske televizije. Na spomenutu smotru prijavljeno je 65 filmova, od toga je 19 filmova predžiri uvrstio među natjecateljske. Članovi žirija bili su: Tamás Almási, redatelj ujedno i predsjednik, Ádám Born, glavni redatelj pri Mađarskoj televiziji, i Brindusa Armanca, novinarka i ravnateljica Budimpeštanskoga rumunjskog zavoda za kulturu.

Budući da je počasni gost ovogodišnje Smotre bila Rumunjska, pri ulazu kavane kina djevojke su dočekale publiku kruhom, solju te glinenim posudicama i talismanom „ožujčić“ kojemu se pripisuje da donosi sreću, zdravlje i blagostanje. Na svečanom otvorenju nazočnima su se obratili Ferenc Gémesi, stručni državni tajnik pri Uredu premijera, i György Somogyi Kósa, ravnatelj programa pri MTV-u. Gémesi je naglasio da je Smotra jedan od najprestižnijih i najpopularnijih djela manjinskog pitanja, a g. Kósa istaknuo je kako smatra važnim emitiranje i stvaranje narodnosnih emisija na visokoj razini.

U komornoj kinodvorani „Csortos“ naizmjenično su bili prikazani filmovi počasnoga gosta Rumunjske, a filmovi u konkurenciji u komornoj kinodvorani „Fábri“. Riječ je o reportažnim dokumentarcima i portretima nastalim 2008. ili 2009. godine, u trajanju od tri do 26 minuta.

Filmovi i redatelji natjecateljskih filmova bili su: „Bijeg Nadie Comăneci“ – Beatrix Szabó, „Staklena gora“ – Éva Horváth, „Janjevo u srcima“ – Ivan Gugan, „Solidarnost“ – Duski Witek, „Dolce Vita“ – János Daróczy, „Obitelj Schur“ – Rita Pászti, „Sudbomosni susreti – u čast naših roditelja“ – Magda R. Farkas, „U svijetu glazbe“ – Đorđe Šibalin, „Moje igricko srce“ – Péter Gábor, „Kuće koje pričaju“ – Tibor Boka, „Hodao sam među zvijezdama“ – Éva Horváth, „Samo je jedan dom“ – Márta Stangl, „Munčani“ – János Kovács, „S jednom torbom“ – Judit Markó i Zsófia Varga, „Od Tatárszentgyörgya do Tatárszentgyörgya“ – János Daróczy, „Povratak“ – Zsuzsanna Antala i János Bencsik, „Ábel u Debrecinu“ – Péter Dömötör, „Švapske sitnice“ – Attila Kovács, „Sunce i Mjesec“ – Péter Dömötör.

„Janjevo u srcima“, film autora Ivana Gugana, snimatelj Vilmos Bósz

U konkurenciji je prikazan i film autora, redatelja Ivana Gugana s naslovom „Janjevo u srcima“, osjećajan dokumentarac od 26 minuta, o hrvatskoj zajednici na Kosovu. Plod je to trodnevnog snimanja, višemjesečne montaže i rada. Janjevci su ime dobili po gradu Janjevu u blizini Prištine, gdje danas većina njih živi na Kosovu. Potječu od trgovaca i rudara iz Dubrovnika i obližnje Bosne i Hercegovine, koji su se tijekom 14. stoljeća naselili na Kosovu. „Jedna mala

Ivan Gugan i Vilmos Bósz

hrvatska zajednica samo dvadesetak kilometara od Prištine. Ti marljivi i vješti ljudi odupirali su se svim napadima, preboljeli razne epidemije i nedaće te očuvali svoju vjeru i svoj identitet“ – reče narator u uvodu filma. O povijesti, sudbini Janjeva i Janjevaca govori fra Mato Palić, koji brižno okuplja i pomaže zajednici. Velik broj Hrvata napustio je gradić, te novi dom, bolji život pronašao u Hrvatskoj. Vraćaju se tek za vrijeme blagdana, ali nisu zaboravili na svoj gradić jer i dan-danas šalju pomoć mještanima. Kamerom pratimo ljudske sudbine, uske uličice s redom napuštenih kuća. Naracija i reportaže su prekinuti glazbom ili glasom crkvenog zvona. Jad, bijeda i siromaštvo. Većina stanovnika živi od socijalne pomoći, u bezizlaznoj situaciji i potajno se još nada. Mladi, dok vode stoku na ispašu, sanjare o boljoj sutrašnjici, „sretnijim“ Janjevcima u Hrvatskoj, ali već zasigurno znaju da će napustiti Janjevo. I što će od Janjeva ostati ako ga svi napuste? Pitamo se i pitaju i sami Janjevci. Jer tu su kuće, prošlost, grobovi i crkva. Ali kako reče jedan od sugovornika tko je već napustio gradić, „tamo gdje je obitelj, tu je Janjevo, jer je Janjevo u srcima“.

Nagrade najboljima

Na svečanoj dodjeli nagrada bili su nazočni članovi žirija te voditeljica narodnosnih uredništava pri Mađarskoj televiziji Judita Klein i Ernő Kállai, pravobranitelj za nacionalne i etničke manjine.

Članovi žirija najboljim dokumentarcem

proglasili su film „Sunce i Mjesec“ te dodijelili prvu nagradu redatelju Péteru Dömötöru i urednici Évi Horváth. Drugu nagradu dobio je film „Ábel u Debrecinu“, a treću „Od Tatárszentgyörgya do Tatárszentgyörgya“. Posebna nagrada pravobranitelja za nacionalne i etničke manjine Ernőa Kállai uručena je Ivanu Guganu za film „Janjevo u srcu“, a posebna nagrada Zavoda za rumunjsku kulturu pripala je filmu „Švapske sitnice“, autorice Monike Ambach, dok je posebnu nagradu za uređivanje filma „Povratak“ te ujedno i priznanje za dosadašnji rad dobila Zsuzsanna Antala.

Nakon dodjele nagrada ždrijebom je odlučeno da će za dvije godine domaćin Narodnosne smotre filma biti Srpska redakcija MTV-a.

Kristina Goher

PRISIKA – Kako nas je informirao načelnik dotičnoga sela Gyula Orbán, vrijeda će se začeti djela u mjesnom cimiteru. U minuli ljeti je samouprava uspjela obnoviti mrtvačnicu, a sad je na Leadorovom naticanju dostala 8,5 milijun forintov za obnovu nutarnjih cestov i obnovu kapele. Iako je kapela u vlasništvu crkvene općine, mjesna samouprava je prikzela zadaću njegovanja i financiranja za polipšanje cijele kapele. Do ljeti će se izminuti krov, izolirat i nafarbat će se stijene. Druga zadaća mjesne samouprave će biti još u ovom ljetu modernizacija zgrade kulturnoga doma. Investicija od kih 50 milijun forintov će sadržati obnovu krovne konstrukcije, nadogradnju ter izolaciju zgrade, oblikovanje ureda Hrvatske manjinske samouprave, prostorije doktorske ordinacije ter knjižnice. Ov plan je jur zdavno čuvena želja mjesnoga zastupništva, kako izgleda, ljetos će se i ostvariti. Prošle jeseni je obnovljena i Ulica Györgya Dózse od 380 metarova, ka investicija je stala kih deset milijun forintov. Iz toga je mjesna samouprava pol platila iz vlašćih izvorova, a polovicu je dobila na naticanju.

BUDIMPEŠTA – U Galeriji Desi Centra za kulturu „Aranytíz“ (Budimpešta V, Ul. J. Aranya 10, II. kat) u srijedu, 17. ožujka, s početkom u 18 sati je otvorenje izložbe radova slikara Gabora Urbana. Izložbu otvara Valéria Balázs-Arth, povjesničarka umjetnosti.

Za šest godina osam puta veće članstvo

Od utemeljenja, s 20 na 167 poraslo je aktivno članstvo Zemaljskog društva hrvatsko-mađarskog prijateljstva, okuplja ih iz osam županija s dvije strane hrvatsko-mađarske granice. Društvo po svome statutu bira vodstvo svake šeste godine i početkom 2010. g. došlo je do izbora novog vodstva. Za predsjednika je ponovno izabran Marko Kovač, za dopredsjednika Tibor Čuč, za glavnog tajnika Ladislav Karas, za članove predsjedništva Jelena Moslovac i Tamaš Fodor, a za predsjednika nadzornog odbora Pavo Balatinac. Počasni su članovi predsjedništva Antal Papp i Josip Dekalić, hrvatski državljani. Zemaljsko društvo već razmišlja o predstojećim manjinskim izborima smatrajući da treba na vrijeme započeti pripreme. Društvo je utemeljilo svoju web-stranicu na kojoj se znatizeljnici mogu informirati o njemu: www.om-hbt.eoldal.hu.

Zemaljsko su društvo 2004. g. utemeljili Hrvati iz Kapošvara i njegove okolice poradi proširenja i gajenja hrvatske kulture, uspostavljanja veza s hrvatskim i mađarskim organizacijama iz obje zemlje, zastupanja hrvatske nacionalne manjine u Mađarskoj, te mađarske manjine u Hrvatskoj, a glavni mu je cilj da u dvjema državama potpomaže jačanje civilne sfere.

Društvo je prema svojim zacrtanim ciljevima djelovalo tijekom šest godina, iz godine u godinu mu je porasla aktivnost, organiziranje raznih sadržaja u kojima je okupilo svoje članstvo, među najistaknutijima su: utemeljenje Hrvatskog dana u Kapošvaru, povezivanje sa zajednicom Mađara u Zagrebu, uvođenje hrvatskih sadržaja u gradske programe, predavanja o hrvatskoj povijesti, kulturi, pokretanje tečaja hrvatskoga jezika svake godine, povezivanje gospodarstvenika s obje strane granice, sudjelovanje u programima šomođskih i baranjskih Hrvata, povezivanje općina dviju država. Zahvaljujući organizaciji i dopredsjedniku Tiboru Čuču, koji se zalaže za povezivanje gradova i sela, produbljena je suradnja između Kapošvara i Koprivnice, Bjelovara, Daruvara i Siófoka, Velikog Trojstva i Kadarkúta, Šandrovcia i Csökölya, Kapele i Nagykovácsia, Velike Pisanice i Kiskorpáda, Hévíza i Čazme itd.

Čelništvo se od ove godine proširilo s počasnim članovima iz Hrvatske, naime zbog mađarskih zakona strani državljani ne mogu biti punopravni članovi predsjedništva, ali će njihove prijedloge uvažiti. Društvo broji 167 aktivnih članova, no ima ih domalo 300 registriranih od kojih neki ne plaćaju članarinu, stoga je u statut uvedeno da se članstvo ukine ako član ni nakon opomene čelništva ne uplaćuje članarinu. U svezi s članstvom

donesena je i takva odluka da se novo članstvo prima samo onda ako ih dvoje predloži iz društva. Inače organizacija ne raspolaže s mnogo materijalnih sredstava, ono što se dobije preko natječaja potroši se na priredbe, neki organizirani programi financiraju se iz članarine, a neki dio troškova snose sami članovi, npr. hodočašća, izlete. Nekolicina članova orga-

nizacija potpomaže i materijalno, a ima i takvih koji pomažu svojim proizvodima, npr. sjednice pekar potpomaže pogačama, balove nagradama tombole itd. Predsjedništvo organizacije na posljednjoj svojoj sjednici, 26. veljače, donijelo je odluku da će se obratiti svakom članu pojedinačno i privući im pozornost na uplatu članarine; ako ni nakon opomene ne uplati, prestaje biti članom organizacije.

Planovi za 2010. godinu

Prihvaćeno je da će pokrenuti tečaj hrvatskoga jezika, naime mnogi su se interesirali za učenje jezika. Za okupljanje prijavljenih i organiziranje tečaja obvezao se Tamaš Fodor. Za povezivanje općina nadalje će se brinuti g. Čuč, koji je već pronašao partnera u Cserszegtomalyu, ali spomenuo je da je stigla želja i iz Mernyea. Prijateljsko društvo ove godine planira potpisati ugovor o međusobnoj suradnji s mađarskom manjinskom samoupravom iz Zagreba.

Društvo ove godine želi smanjiti svoj udio u organiziranim gradskim programima, naime više pozornosti želi posvetiti svojim programima, nogometnom turniru načelnika prijateljskih naselja, 6. lipnja će prirediti tradicionalnu Hrvatsku kulturnu večer, te se pripremati na predstojeće manjinske izbore u suradnji s drugim hrvatskim civilnim udrugama. Upravo zbog toga prijateljsko društvo 16. svibnja u Kapošvaru organizirat će Forum o manjinskim izborima na koji će pozvati sve predstavnike hrvatskih civilnih organizacija u Mađarskoj, te zainteresirane Hrvate da raspravljaju o načinu postavljanja manjinskih listi, o suradnji glede državne liste i drugih izbornih tema.

Predsjedništvo društva donijelo je odluku da se njihovi članovi mogu na izbore kandidirati na njihovoj listi; ako se neki član kandidira na listi druge organizacije, ne smije se odreći svoje organizacije, mora potpisati sporazum da i nadalje zastupa interese prijateljskog društva.

Marko Kovač, stari-novi predsjednik, i nadalje zanesenjak:

– Ponovo sam počašćen da me je članstvo izabralo za predsjednika. U udruzi rado činiš što možeš jer imaš prijatelje. Mi smo takvo prijateljstvo koje se drži svoga statuta, mi smo volonteri, uvažavamo jedan drugoga i

ne tražimo što si možemo staviti u svoje džepove, nego dajemo svojom djelatnošću jer svi članovi koji su nas izabrali očekuju od nas, a mi i znamo svoju dužnost. Jedan od važnih zadataka u ovoj godini su nam pripreme na manjinske izbore. Prisjetimo li se da se prije četiri godine tek 15 620 ljudi registrirao Hrvatima koji na neki način želi sudjelovati na manjinskim izborima, mislim da imamo dosta zadataka. Zna se da u našoj zemlji živi osamdesetak tisuća Hrvata, onda taj prethodni broj svakako bi trebalo popraviti. U tome poslu civilne udruge mogu najviše učiniti, upravo zato smatram da glede toga civilne bi udruge trebale konzultirati. Nedavno sam posjetio Mišu Heppa, predsjednika HDS-a, i razgovarao s njim jer smatramo da Hrvati trebaju mlade, a budući da su oni još neiskusni, treba im dati mogućnosti. Naša organizacija smatra da se poslušaju razne zamisli, razna mišljenja, stoga naša udruga potiče organiziranje foruma civilnih udruga glede izbora, pa se koristim prilikom da nam se svi zainteresirani jave. Naše dostupnosti mogu naći na našoj web-stranici: www.om-hbt.eoldal.hu.

Beta

Razgovor s Ivanom Bratkovićem, voditeljem i redateljem Hrvatske čitaonice u Hercegovcu, o hrvatskom kazališnom festivalu, gostovanju u Petrovom Selu, pučkom teatru i hrvatskom srcu

„Mi tu suradnju i njegovanje hrvatske riječi nastavljamo“

Razgovarala: Timea Horvat

Ovde stojimo za službenim zatvaranjem festivala XVI. Dana hrvatskoga pučkoga teatra u Hercegovcu s Ivanom Bratkovićem, dugoljetnim prijateljem Petroviščanov, ki su ovput jur šesti put gostovali kod vas. Vi kao domaćin, redatelj i voditelj Hrvatske čitaonice ter jedan od glavnih organizatorov ovo-ga susreta, kako ste zadovoljni s trodnevnimi dogodjaji?

– Sretan sam za to, kako ste i sami rekli, da vi iz Petrovoga Sela ste već šesti put tu, što mi je posebno drago. Stalno vidim poznata lica, poznate prijatelje, i to me jednostavno oduševljava. I to je svake godine tako kad se vi pojavite i kad smo mi kod vas igrali, to se vidi i zna da među nama vlada jedna velika simpatija. S vama smo počeli najprije suradnju, s gradišćanskim Hrvatima koji žive u Mađarskoj. Vaše selo je bilo prvo koje smo mi ugostili, a vaši članovi prvi koji su se s nama počeli družiti i ja za to i ovim putem zahvaljujem i želim da XVII. i XVIII., a i svi nadolazeći dani pučkog teatra budu organizirani s predstavnicima iz Petrovog Sela.

Ovput ste uz Petroviščane ugostili Hrvate iz Travnika (Bosna i Hercegovina), Hrvate iz Ljutova (Vojvodina) i Hvarane iz Staroga Grada. Moremo reći da je vaše selo postalo u minuli 15 ljeti hodočasno mjesto hrvatskih amaterskih kazalištarcev?

– Upravo tako. I Travničani, i Ljutovčani, i Petroviščani su kod nas više puta bili, tako da je Hercegovac svakako hodočasno mjesto hrvatskih glumaca, kako vi kažete. Mi tu suradnju i njegovanje hrvatske riječi nastavljamo. Ja sam vama jedanput spomenuo da bismo htjeli i mi odigrati jednu hrvatsku predstavu s nekim gradišćanskim dijalektom, to mi je želja i mislim da ću u tome uspjjeti kao redatelj i kao voditelj Hrvatske čitaonice.

Na početku festivala zato je bilo u Hercegovcu već društav i nekako mi se čini da je bio veći i medijski interes. To znači da kad je jedna priredba 16. put priredjena, nima više isti sjaj kot na štartu?

– Dobro ste to primijetili. Nekada kad su bili III, IV, V. Dani festivala, više je to bilo praćeno i na televiziji i u novinama, iako i sada imamo dosta tih novinskih isječaka, a isto tako su se vrtjeli prilozima o našim danima na lokalnoj i državnoj televiziji. Mi, nažalost, nikad nismo imali na našem otvaranju ministra kulture u ovih svih 16 godina, što bi bio već red, ipak je on ministar kulture Hrvatske. Uvijek su mogli biti tu nekakva izaslanstva iz Ministarstva kulture, ali, nažalost, ove godine nije bilo ni toga. Ako je pak to tako, onda i zbog toga nema možda ni interesa medija.

Pokrovitelji susreta hrvatskih kazalištarcev su i ljetos Ministarstvo kulture, Bjelovarsko-bilogorska županija i Općina Hercegovac. To je dovoljno za financijsku i moralnu potporu za ove tradicionalne dane?

– Da, svi oni rado izlaze nama ususret i financijski nas potpomažu, čak i naša putovanja izvan zemlje. Ministarstvo kulture pomoglo nam je i u prošloj godini kada smo nastupili u Karaševu u Rumunjskoj i u Klimpuhu u Austriji. Tako da smo dobili jedan dio novaca iz čega smo mogli ostvariti ta dva putovanja. Kad mi planiramo, recimo, da idemo k vama u Petrovo Selo u listopadu, mi to prijavimo i odobrena sredstva dobijemo. Pozvani smo najesen k vama, na vašu 20. obljetnicu rada, pa bismo došli i uprizarili predstavu; tako smo se dogovorili s vašom redateljicom Anom Škrapić-Timar. Ja se nadam, ako nam Bog zdravlja da, ovaj plan ćemo i ostvariti.

Koliko znam, vi ste ovom prilikom u petrovsko-hercegovačkoj suradnji još jedan korak učinili s tim da ste našem Igrokazačkom društvu ponudili jedan igrokaz čisto drugačijega karaktera nek što su naši glumci dovidob učni bili igrati na našoj sceni?

– To je jedna suvremena komedija s naslovom *Pobuna ovalih ruža*, od Vjekoslava Dominia, s kojim ja već dugo vrijeme surađujem. Igrao sam u tom filmu koji je on napisao, a režirao je Neven Hitrec, tako da sam ja stvarno sretan ako sam vam mogao u nečem pomoći. To je jedanaest lica, ugodno za vas koji imate veliki ansambl i svi vole igrati. Ana ima mogućnost da prevede i da ga igrate na vašem izvornom jeziku, jer to će onda biti prava stvar. Tako sam ja htio pomoći Ani u tekstu, to je komedija oko sat i pol i bit će suvremenije igranje, a i glumcima će biti sigurno lakše s time se vladati na sceni.

Da li je to potribno u današnjem svitu da svi igraju suvremeni igrokaz? Kako smo čuli od kazališnoga kritičara, zna se da u ovo vrime klasični pučki teatar zapravo umira...

– Nije to točno, ja razumijem profesora Stjepana Pepeljnjaka, on ima svoje viđenje, međutim i on je rekao za našu predstavu da je malogradska. Moram reći da je danas jako teško igrati stare pučke kazališne predstave, znači takve koje su napisane prije sto godina. Prvo, ne da je to smiješno, ali moraju biti kostimi iz toga vremena, mora biti interijer, prostorija takva, vraćat se nazad u prošlost. Tu ima niz problema za scenografa i glumce, a onda imate kritičare koji onda gledaju da to ipak nije ta izvorna predstava. Kako ide svijet,

Ivan Bratković u društvu petroviske redateljice Anice Škrapić-Timar s festivalskim plakatom

moramo se sjećati starih komedija, ja ih imam dosta koje su pisane između dva rata ili poslije rata, kada je vladao komunizam. Kako ćemo komunističku poruku poslati u demokraciju? Demokracija nije jednoumlje, znači treba se preokretati suvremenim piscima, a mi i igramo te modernije predstave, ali smo mi ljudi iz puka i gajimo taj pučki teatar. A kad bi se gledao taj pučki teatar konkretno, onda osim vas na ovom festivalu nitko nije imao takvu priču kao vi s Plavim mišem. S druge strane pak ne možemo reći opet da je vaš pučki spektakl jer je bila suvremena scenografija, s knjigama, slikama, telefonom, sa stvarima koje se ne uklapaju u pučko. Tako da je jako nezgodno diskutirati o tome što je pučki teatar, a što nije.

Na festivalu je skroz vladala neka uzvišena bratska, zajednička atmosfera. Čuli smo i tu izjavu da u „Hercegovcu hrvatsko srce kuca“. Da li ovo srce kuca i za nas Hrvate izvan domovine?

– To sam ja na zatvaranju festivala pred svima rekao da u Hercegovac ne dolaze Mađari, ako imaju autobus s mađarskim registracijskim oznakama, nego dolaze Hrvati iz Mađarske, i isto tako dolaze Hrvati iz Austrije, Vojvodine, Bosne i Hercegovine. Svi smo mi Hrvati koji imamo zajedničke korijene, to jest mi smo sve isto biće, isto to hrvatsko srce kuca u Petrovom Selu, u Travniku, u Hercegovcu, na otoku Hvaru. Moramo biti svjesni da smo dio toga hrvatskog korpusa, hrvatskog naroda, gdje god bili. Mi nismo veći Hrvati od onih koji su u Petrovom Selu ili u Klimpuhu ili u Karaševu, bitno je to da smo mi svi jedna duša, jedno veliko hrvatsko srce koje treba da kuca i kucat će. Ne bojimo se mi, ni vi se ne morate strahovati u Petrovom Selu da će biti tako velika asimilacija i da ćemo mi tek tako izumrijeti kao narod i kao jedna šačica na kugli zemaljskoj. Istina je da nas nema puno, međutim ako je sve kako treba, ako se volimo i ljubav postoji prema kazalištu, prema svemu, mislim da će Hrvati opstati u Petrovom Selu, i u Serdahelu, i u Santovu, u Pečuhu, Budimpešti i Martincima, ma gdje god bili, ma u kojem dijelu Mađarske. Iako su građani te države, uvijek će biti pripadnici hrvatskoga naroda.

Nova premijera na daskama pečuskoga Hrvatskog kazališta – „Rogonje” Mire Gavrana

Premijera predstave autora Mire Gavrana „Rogonje” izvedena je 12. ožujka na daskama pečuskoga Hrvatskog kazališta. Predstavu je režirao Želimir Orešković, a uloge su povjerene Slaveni Vidakoviću, Stipanu Đuriću i Marici Facskó. Scenografiju potpisuje Gábor Kazinczy, kostimografiju Zsuzsa Tresz, scenski pokret Éva Bálint, a jezične savjete Katja Bakija.

Komedija Mire Gavrana naslova „Rogonje” spoj je i kombinacija dvaju već viđenih tekstova u jednome novom tekstu. Naime radi se o drami sastavljenoj od prerada dviju Gavranovih komedija: *Muš moje žene* i *Povratak muža moje žene*. Njihovom dramaturškom obradom nastala je drama u jednom činu od 90-ak minuta. Priča je to o dvojici muškaraca koji žive u braku s istom ženom. Zaplet počinje kad otkriju tu neugodnu tajnu. Ili bolje rečeno, posrijedi je priča o muškarcima kojima manipulira koristeći njihove slabosti „njihova” žena kroz najjače oruđe koje ima, tjelesnost. Tek se trojica po Karolininu receptu mogu približiti slici idealnoga. Jedan je izvrstan kuhar, drugi dobro usisiva i briše prašinu, a treći (fiktivan) strastveni je ljubavnik. I sve je dobro dok prva dvojica ne saznaju jedan za drugoga. Oni to saznanje bratski prevladaju dijeleći nesebično Karolinu, naravno, zbog sebe samih. Ali pojava i znanje o trećem unosi nemir u njihovu sigurnu svakodnevicu. Naši junaci na sceni su Dalmatinac Šime, gradišćanski Hrvat Fric iz Beča, Austrije (iz Esteraja, rekli bi Koljnofci, dok bi Petrovišćani kazali iz Esterajskog) i mazohistički nastrojena Karolina u halterima i s bičem u ruci. U priči je i dijete iz veze s Miklósem, začeto negdje oko Gyékényesa, a tu je i Novo Selo, mjesto Karolinina rođenja. Ove male preinake Gavranova izvornog teksta, kaže za Hrvatski glasnik ravnatelj Hrvatskog kazališta Slaven Vidaković, uradene su pristankom autora Mire Gavrana. Najvažnije obilježje Gavranova dramskog pisma jest govor glumaca na sceni, dijalog ili monolog. Stoga njega i nije tako lako uprizoravati u kazalištu koje je izvan matičnoga prostora i u kojem dikcija glumcima često zadaje dodatne brige. Komedija na prvi pogled s lako prepoznatljivim situacijama, likovi i glumci koje dobro poznajemo već godinama i prepoznamo u njihovu glumačkom iskazu, scene pomalo već odigrane imaju u sebi ono što nas nasmijava i privlači, a tu je i pitkost koju sa sobom nosi svaki Gavranov tekst.

Pišući o uprizorenju drame „Rogonje” u Teatru Gavran 2008. godine, Goran Ivanišević je između ostaloga napisao: „Druga pak razina progovara o jednom od najvećih strahova današnjeg prenapućenog svijeta – strahu od osamljenosti i kompromisima koje

su ljudi spremni učiniti kako ne bi bili sami kad ih stisnu godine i/li bolesti. A upravo je taj strah najjače oružje u rukama vješte manipulatorice...” Dalmatincu Šimi u iznenađni posjet dolazi Bečanin Fric. Nakon prvotne zbunjenosti i Šimine pomisli kako je Fric vjerojatno neki inspektor, otkriva se veza između dva muškarca – njihova žena Karolina. Ona je u braku s Fricom već pet godina. Vjenčanje je slijedilo vrlo brzo nakon površnog upoznavanja. Površnog, jer pola sata nakon vjenčanja Karolina obznanjuje da ima dvogodišnju kćer Matildu, plod veze s Miklósem. Uredni, mirni i tihi Fric prihvaća Matildu kao vlastitu kćer. Jedan noćni događaj pobuđuje Fricovu sumnju u vlastitu suprugu i on u podstavi ženina kaputa nalazi ušiveni vjenčani list, dokaz braka između Karoline i Šime. Pet godina s Fricom, četiri godine sa Šimom. Karolina, zaposlenica Željeznica, godine provodi putujući između Beča i Splita, održavajući svoja dva braka. Isprva ogorčeni i spremni na obračun s Karolinom, muškarci ipak odluče nastaviti s dotadašnjim životima. No nakon dvije godine dolazi do ponovnog susreta muževa iste žene. Fric je saznao da ih Karolina vara s Matildinim ocem Miklósem. Ovoga se puta oba rogonje suočavaju s Karolinom i traže

objašnjenje. Karolina, koristeći njihove slabosti, obrće stvar u svoju korist, zadržavajući i jednoga i drugoga uza sebe, pa i trećega i tko zna još kojega. Ali to je već posve sporedno.

Scenografija Gábora Kazinczya jest dalmatinska kužina, s bocama sode koje se baš i ne mogu kupiti. Predstavu nose dvoje izvrsnih glumaca Slaven Vidaković i Stipan Đurić. Đurić dominira predstavom ulogom Šime, dobro se noseći miljeom jednoga Dalmatinca podrijetlom iz Santova koji se često koristi poštapalicom „ov”. Najbolji su onda kada se poigravaju riječima i kada osjećamo kako pomalo i eksperimentiraju. Marica Facskó, mlada, nama nepoznata, i prvi put na daskama Hrvatskog kazališta, nije imala lagani zadatak parirati dvojici starih majstora. Hrabro se upustila u igru. Dobro se i snašla. Danas je umjetnost izazvati smijeh u ljudima. Vrckavi smijeh u nama su izazvali odlični Stipan Đurić i Slaven Vidaković, a uz njih i Marica Facskó u predstavi koja će zasigurno imati velik uspjeh kod hrvatske kazališne publike u Mađarskoj i velik broj izvedaba.

Branka Pavić Blažetin

Viteški križ Republike Mađarske Antunu Vidakoviću

Od 1971. do 1993. bio je voditelj i koreograf Folklornog ansambla Baranja. Sakupljao je pučku građu i postavio na pozornicu niz koreografija iz plesne baštine južnih Slavena u Mađarskoj. Prvi je pokrenuo plesačnice u Pečuhu. Od 1982. do 1994. u pečuškoj Umjetničkoj gimnaziji djeluje kao predavač plesa, istodobno je stalni koreograf Pečuških ljetnih igara i pečuškoga Malog kazališta. Godine 1992. utemeljuje Hrvatsko kazalište u Pečuhu čiji je umjetnički ravnatelj od 1995. godine. U prosincu 2009. odlazi u mirovinu s mjesta ravnatelja pečuškoga Hrvatskog kazališta. Nositelj je brojnih priznanja i nagrada, tako Srebrnoga križa za zasluge Republike Mađarske, Reda Danice Hrvatske s likom Marka Marulića...

Profesionalni put Antuna Vidakovića

Od 1973. do 1974. radio je Osnovnoj školi Fehérhegy, od 1974. do 1980. u Hrvatsko-srpskoj školi u Pečuhu, od 1980. do 1982. u Domu kulture «Attila József», od 1982. do 1992. u Pečuškim ljetnim igrama, od 1992. do 1995. u pečuškome Malom kazalištu, od 1995. u pečuškome Hrvatskom kazalištu.

Među Hrvatima u Mađarskoj, po saznanjima Hrvatskoga glasnika, nositelji ordena Viteškog križa Republike Mađarske jesu i Antun Kričković, Ernő Eperjessy i Stipan Karagić. Sva trojica nagrađena su 2005. godine.

– uredništvo –

U povodu mađarskoga državnog praznika, spomena na revoluciju iz 1848. godine, odlukom predsjednika Republike Mađarske, ministar obrazovanja i kulture István Hiller 14. ožujka u Muzeju likovnih umjetnosti uručio je ovogodišnja odličja za zasluge na postignutom radu na polju kulturnog i obrazovnog života u Mađarskoj. Među 39 odlikovanih ordenom Viteškog križa Republike Mađarske je i Antun Vidaković, plesni umjetnik, koreograf, ravnatelj pečuškoga Hrvatskog kazališta i Pečuških ljetnih igara. Obradujući se odlikovanima, ministar Hiller je kazao: „Vi ste svojim radom na polju kulture i obrazovanja dali najviše što ste mogli za državu”.

Antun Vidaković rođen je u Sentivanu 28. studenoga 1947. godine. Gimnaziju je završio u Budimpešti, visoku školu u Pečuhu.

KOZAR – I ove su godine Šokci iz Kozara, točnije tamošnje Šokice organizirale priredbu naziva Ženske poklade u Kozaru. Doduše, ne u vinogradima, nego u mjesnom domu kulture, a okupilo se mlado i staro, muško i žensko kako bi uživali u programu i šalama domaćina okupljenih oko tamošnje Hrvatske samouprave i Mješovitoga pjevačkog zbora kozarskih Hrvata te njihovih gostiju, Ženskoga pjevačkog zbora „August Šenoa” i KUD-a „Tanac” te Orkestra „Vizin”.

OSIJEK, SOMBOR – Međunarodni okrugli stol Urbani Šokci 5 – Geografija pamćenja Šokaca i Bunjevaca održat će se 23 i 24. travnja 2010. godine u Osijeku i Somboru u organizaciji Šokačke grane Osijek i Udruge građana Urbani Šokci grada Sombora. Prema planovima sudionici okrugloga stola trebali bi se kroza svoja izlaganja i eseje pozabaviti identifikacijom makro/mikro zemljopisnog i kulturološkog prostora Bunjevaca i Šokaca, zapamćivanja običaja, jezika, gastronomije – jednom riječju, svojega identiteta. Trebali bi uočiti i specifične kodove šokačkog i bunjevačkog prostora, govoriti o prostoru u kojem su Šokci i Bunjevci živjeli, njihova kretanja, današnja življenja; odgovoriti na pitanja kako prostor pamti: grad/selo kao urbane cjeline (jučer, danas); kako prostor pamti jezik (upotreba ikavskoga narodnoga govora); koliko je prostor potaknuo književno stvaralaštvo (Baranja, Slavonija, Srijem, Bačka, Bos. Posavina, Banat); utjecaj prostora na glazbu, običaje, gastronomske ugone; prepoznavanje prostora po nošnji, ručnom radu Šokaca i Bunjevaca; vezanost uz prostor zemlje, šume; zavičaj kao prostor egzistencijalnoga i dr. Sudionici su poznata šokačka i bunjevačka imena iz znanosti, kulture, glazbe... kaže predsjednica Šokačke grane Vera Erl.

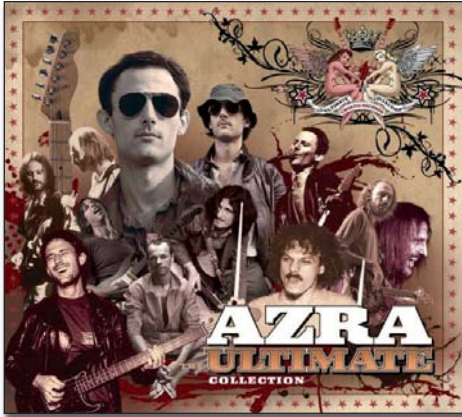
Trenutak za pjesmu

Ivica Prtenjača

* * *

tigar
njega se naravno sjećaš
ležao je ispred nas i zapisivao
u svoju blistavu tamnu prugu
na čelu skoro sve
sačekao sam da se probudiš
buljeći u revolvere
što smo ih izgubili na žalu
tada već nije bilo gradova
u tvojim lećama gorjela je
malena vatra
i dizao se dim
boje neba u zimski sumrak
rekao sam kapetanice
možda je ostalo premalo
vremena za poljubac
noć se sanjka
kroz mrtvo tijelo haskija
još samo jednom
na porculanskoj ribi
odvezi me

Glazbeni vremeplov Matice hrvatske Ogranak Pečuh

U organizaciji Matice hrvatske Ogranak Pečuh, te uz potporu Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu i logistiku Hrvatskoga kluba Augusta Šenoae održavaju se redovite glazbene tribine i predavanja u Hrvatskome klubu Augusta Šenoae, koje okupljaju lijep broj znatiželjnika, članova Matice i drugih, u prvom redu gimnazijalaca Hrvatske gimnazije Miroslava Krleže.

Tako je to bilo i 24. veljače kada je Glazbeni vremeplov uživo prikazao Matičin predsjednik Stjepan Blažetin, uz virtualnu nazočnost legendarnog sastava „Azra”. U njegovanju glazbenog ukusa Hrvata u Mađarskoj i njegovu razvijanju te upoznavanju s hrvatskom glazbenom scenom, i proteklih desetljeća i danas veliku bi ulogu trebali odigrati upravo elektronski mediji Hrvata u Mađarskoj, jer ima se itekako što prikazati, posredovati i naučiti i hrvatsku mladež, ali i one malo starije.

Kraj sedamdesetih godina u svijetu i Zagrebu vrijeme je „Novoga vala” (new wave) u rock glazbi s takvim sastavima na svjetskoj rock sceni kao što su Police, David Bowie... Zagrebačka rock scena odvija se Studentskom centru, Skucu, Kulušiću, Lapidariju, a njezini su predstavnici sastavi kao što su Parni valjak, Prljavo kazalište, Film, Haustor, Aerodrom i, naravno, Azra čiji je voditelj Branimir Štulić (Johnny).

Branimir Štulić (Johnny) svirati je počeo u gimnaziji, nastupao sam, svirao na tulumima razne pjesme, a prva grupa koju je utemeljio zvala se Balkan sevdah bend, „Azru” pak utemeljuje 1977. godine davši joj ime prema pjesmi Heinricha Heinea „Azra” koju je na hrvatski preveo i Dobriša Cesarić. I Štulić je napravio svoju inačicu prijevoda iste pjesme koju donosimo u nastavku.

Grupa „Azra” izdala je niz albuma od kojih su najpoznatiji: 1981. Sunčana strana ulice, dvostruki LP; 1982. Singl ploče 1979–1982; 1982. Ravno do dna, trostruku

živi LP, „Kulušić” – 7 koncerata; 1982. Filigranski pločnici, dvostruki LP.

Stjepan Blažetin ovu je Glazbenu tribinu naslovio Gospodar samoće, po jednoj od najpoznatijih Azrinih pjesama naglasivši u svom predavanju kako je Branimir Štulić ključna figura sastava Azra te pjesnik i skladatelj kojega zanima položaj pojedinca u urbaniziranome svijetu bez slobode, te kako ne bježi od političkog angažmana, karakterizira ga (njegove stihove) socijalna i društvena osjetljivost te, naravno, buntovništvo.

Branka Pavić Blažetin

Azra

*Kraj tanana šadrvana
Gdje žubori voda živa
Šetala se svakog dana
Sultanova kćerka mila*

*Svakog dana jedno ropče
Stajalo kraj šadrvana
Kako vrijeme prolazilo
Momče bljeđe bljeđe bilo*

*Pitala ga jednog dana
Sultanova kćerka mila
Kazuj ropče odakle si
Iz plemena kojega si*

*Ja se zovem Štulić Johnny
Iz plemena starih Azra
Što za ljubav glavu gube
I umiru kada ljube*

ZAGREB – Dobitnik je ovogodišnjega „Goranova vijenca za ukupan prinos pjesničkoj umjetnosti” pjesnik Petar Gudelj, a nagrade „Goran za mlade pjesnike” Irena Delonga iz Sinja za rukopis „Riječi kupuju zločine koje ćeš počinuti”, priopćilo je Studentsko kulturno-umjetničko društvo „Ivan Goran Kovačić”. Nagrade će im biti uručene na svečanom otvorenju 47. Goranova proljeća, u nedjelju, 21. ožujka, u Lukovdolu, navodi u priopćenju predsjednik Goranova proljeća Tvrтко Vuković. Poezija Petra Gudelja jedna je od osobitijih i osobnijih pojava u suvremenome hrvatskom pjesništvu, navodi se u obrazloženju nagrade. Ta je poezija nastajala mimo generacijskih poetičkih proturječja, a ostvarila se u jedinstvenome poetozofskom nizu od prve zbirke „Ruke, suze i čempresi” iz 1956. godine do posljednje od dvadesetak zbirki poezije „Zmija mladoženja” iz 2007. On iskonskim zazivom i načinom pjesničkoga govora priziva u sebi pjesnika-žreca, onoga koji misli, onoga koji osjeća i, što je najvažnije, osviještena pjesnika koji dobro zna kakav trag njegovo pjesništvo proizvodi u recepcijskome registru intuitivnih čitatelja, i onih probranih i onih koji kritički tumače njegovo pjesništvo. U pjesništvu Irene Delonge jasno se izdvaja početna točka, često uobličena i naslovom, a zatim se usmjerava prema pronalaženju pravog načina svojega kraja. Tu je, stoji u obrazloženju, bitno drukčije od svake pjesme „to što je proces vidljivi, istaknutiji kao njezina struktura, kao težnja smirenju, točki zaključka, poanti, koja je i olakšanje i vrhunac napetosti ujedno: klimaks”. Iz tako duboke pounutrenosti riječi i tekstova, ističe se među ostalim u obrazloženju, događa se vatreno izbijanje volje za identitetom – ostvariti ili razoriti, izgraditi ili odbaciti, drznuti se ili podrediti. Na natječaj nagrade „Goran za mlade pjesnike” za 2010. godinu prispjelo je ukupno 69 rukopisa.

Bogatstvo...

Foto: Anita Mandić

Ispred santovačke crkve

Gradišćansko izaslanstvo pri „Dani hrvatskoga pučkoga teatra“

Igrokazačko društvo iz Petrovoga Sela pred trimi ljeti je zadnji put gostovalo u Hercegovcu, na spravišću hrvatskih pučkih teatrov, ali vik smo se s nekakvom mistikom spominjali turneje u staroj domovini, kade smo prik toliko ljet mogli najti nove prijatelje, kade smo, vjerujem, i što-to naučili, kade smo točno šest put prezentirali da još egzistiramo Gradišćanski Hrvati u pograničnoj zoni Ugarske i Austrije, a tamošnjoj publiku i dokazali da je kod nas želja za očuvanjem jezika ter kazališća od svih preprekova jača.

Petrovišćani s domaćini pred Hrvatskim seljačkim domom u Hercegovcu

U subotu, 27. februara, ujutro u osmi, muški-kazalištarci su jur autobus na dvoru kulturnoga doma napokali s kulisami, orudalji, svimi potripčinama za igrokaz, no što je daska za peglanje iskala med predmeti, to smo sa začudjenjem i širokim smihom ispitkovali Maricu Žimićevu ka je htela za svoje kostime savršeni izgled, a savještovali su joj da neka donese i domaću peč. Onda je došao Imri Kapitar, u prvom trenutku nismo znali što je toliko smišno na njemu, dok smo polako zašli do spoznaja. Mustaći su čez noć nestali, zavolj ženske uloge u novom kusiću, to ga je dar dvajset ljet pomladilo, a kako smo čuli, bilo je i obiteljskoga prigovaranja. Nesrećnim slučajem morali smo dvi ure dugo čekati u Kaniži, dvodnevna turneja opet se je pečatljivo ganula, kot vik kad smo se uputili prema Hercegovcu ili smo išli domom. Svaki put se je s nami nešto neobično, neočekivano zgođalo, ovako smo mi putnici bili jur podvisno pripravnici na sve. Objed smo ovako pravoda zakasnili u hotelu Bijela gora u Grubišnom Polju, ali Marija Hećimović od Hrvatske matice iseljenika i ovput je nas utišila, nema razloga za živciranje. Imali smo vrimenta za kratko počivanje, a u pol šestoj se je začela u Hrvatskom seljačkom domu u Hercegovcu prva predstava. HAK „Travnik“ je pomoću autora i redatelja Ante Bilića na scenu

postavio ultramodernu izvedbu „Family“, a umjesto glumcev je govorilo gibanje, šarena pozornica i tehnički efekti ter zvuki. Nije se trebalo čuditi da je za ovom predstavom nad našimi igrokazači bio još veći pritisak, ali sudeći po smihu, aplauzu, komentari gledateljev, komedija je dobro prošla u prepunoj dvorani doma. – *Pred trimi ljeti kad smo išli domom, ja sam rekla da nikad više u Hercegovac – je rekla Ana Škrapić-Timar, peljačica grupe i nastavila: – Toliko smo bili razočarani, nije bila ni publika ovako dobra, premalo ljudi je bilo i nikako nisu reagirali na našu izvedbu. To nas je tako uplašilo, kazalištarci su postali pasivni, bez volje su igrali. A danas se ćutim suprotivno, ovako dobro još nigdar se nismo osjećali i nismo uspjeli zadovoljiti našu publiku. Morem reći da je sve fantastično i organizacija, i zabava, i druženje.* Petrovišćane je pratila na pozornici još „Picollo teatar“ iz Staroga Grada u „Francuskom krevetu“ s pikantnim prizori i problemi današnjega človiaka. U Češkom domu uz večeru, zabavu i ples ter odličnu mužiku glazbenoga sastava Rubico, hoteć-nehoteć brzo su odletile ure i ujutro malo je bilo friških obrazov na stručnom razgovoru o predstava, kojega je peljao kazališni kritičar, profesor Stjepan Pepeljnjak iz Zagreba. Uz brojne savjete naglasio je da cilj ovoga

sastanka je da človik ućeci sebe, ući i druge. Ako svi gledamo svakoga u kazališću, nigdor nikom nije konkurencija, nek svi su u svojoj ulogi najbolji. Istaknuo i pohvalio je Stjepana Banasa ki je zapravo pokrenuo ove Dane u Hercegovcu i gdo je ne samo vlašće kazalištarce odgajao u ovoj umjetnosti nek i svakoga diozimatelja ki je bar jednoč dospio u ovo naselje. Za petrovisku predstavu „Plavoga miša“ je rekao da nje izvodjači zaslužuju „dužno poštovanje“ za svoj realizam i točnost u svakom detalju i u nastojanju očuvanja hrvatske riči i kazališne tradicije u Petrovom Selu. K tomu dodatno je našemu glumcu Zoltanu Kurczu, glavnomu junaku aktuelne predstave, dodiljen posebni dar za odličnu glumu, što je on sam s velikim presenećenjem prikzeo.

Za veseljem još je ishanovana svaka minuta za ples i druženje pred nediljnim odlaskom, ali po štimungu lako moremo konstatirati, kazališno izaslanstvo koje u jesen stoji pred velikim svečevanjem svojega 20-ljetnoga djelovanja, nigdar tako zadovoljno i blaženo nije se vratilo iz stare domovine u Pinčenu dolinu kot ovom prilikom.

-Tiho-

„Vridno je bilo projti u Hercegovac!“

Marica Móricz

Imre Kapitar

Marica Milišić-Móricz, u ulogi Verničeve naivne i vjerne žene Brigite: – Vidi mi se ov igrokaz kad takovu ulogu igram u njem što sam si vik željila da bi u žitku doživila. Ovde sam se mogla pokazati kot žena ka si jako rado ima muža pak mužu sve vjeruje, a nazadnje sve na svitlo izajde. Jako sam se dobro ćutila na pozornici iako mi je bilo najteže u ovoj ulogi da sam se sličić morala. Naša je jako dobra banda, skupa se dobro ćutimo, i meni je ovo šesto ljetu da igram. Prvi mi je nastup najlipši bio, kad smo Kisfaludyjevo Razočaranje kazali i prlje toga nisam si znala predstaviti kako se moreš dobro ćutiti na pozornici, pak s tom igrom kako moreš druge ljude razveseliti. Odnidob sam si najprzela, ako dobijem ulogu, vik ću igrati. U Hercegovcu je bilo malo laglje igrati kad človiaka ne poznaju, pak se tako malo

bolje znamo i pustiti nek u domaćem kazališću kade ga svi poznaju. Publika u Hercegovcu je sad bila jako dobra, jako smo se lipo ćutili kad su nam čuda pucali, a to čoviku dobru volju da. Fešta je odlična bila kad ja jako rado tancam, ali, nažalost, i jutro je jako hudo došlo. Vridno je bilo proći u Hercegovac, a ja bi bila još ostala kad bi nek mogla!

Imre Kapitar, u ulogi Francija Teklića i „izgubljene kćerke” Lea Branića: – Mislim da mi je ženska uloga bila teža kad sam se bojao kako ću uspiti ženski glas uloviti, ali mislim da je sve skupa dobro ugodalo. Svi su naši glumci dobro igrali iako je bilo poteškoć, to smo previsili. Od početka sam član

ove grupe, znači dvajset ljet dugo, jako dobro društvo imamo, svi smo jedan za drugoga, i ja mislim da ovo mora dalje durati ovako. Doklje moremo, održat ćemo ovu grupu, a čekamo još i mladje igrokazače kad smo mi jur dost stari. Lako neće biti nagovoriti mlade ljude, ali trsit se moramo. Teško je povidati što nam zlamenuje nastupati pred hrvatskom publikom, to je za nas jako dobra ćut i vik jako veselo dojdemo u Hercegovac. Čuda prijatelj ev imamo s kimi se svaki put najdemo i sad je bilo fantastično u Hrvatskoj, vladala je jako dobra atmosfera, lipo su guslali i svirači. Ja se ufam da ćemo kletu opet dojt.

Zabilježila: -Tiho-

Najglumac Petrovoga Sela

Zoltanu Kurczu dodijeljena posebna nagrada u Hercegovcu

Iako Dani hrvatskoga pučkoga teatra u Hercegovcu nigdar nisu bili naticateljskoga karaktera, ljetos su izabrani najbolji glumci na ovom sastanku amaterskih kazalištarcev. Odsad moremo svi biti gizdavi na petroviskoga Zoltana Kurcza ki je zavridio za ovo-ljetošnju odličnu glumu, ja nek tako velim, titulu najglumca. Zapravo je njegova svaka uloga na petroviskoj pozornici nepozabljiva. Vidili smo ga u sjajnoj ulogi slipca u komadu *Žuto ždribe*, u Szíglógetievom *Ciganu* je jačio i zaljubio se je kot mladi Cigan, Petar u lipu seosku divojku. U Weidingerovom kusiću *Pišta sluga i tri zaručnjaki* 2000. ljeta jur igra glavnu ulogu u petroviskom teatru, mudroga slugu ki u pameti daleko nadmaši svojega gospodara. U Csepregheyevoj *Črjenoj mošnjici* se pašći odmaknuti mladu ženu od staroga liktera kot Tome Črnilović, seoski bilježnik. Jedno ljetu kasnije u komediji Johanna Nestroya *Za norca držati* paradira u ulogi prodavača Jagodića. Potom slijedi manja pauza i talentiranoga igrača tri ljeti ne vidimo u igrokazi, dokle na svu sriću 2007. ljeta znova se predstavlja kot lovac Bernhardi. Najveći uspjeh i morebit jednu od najboljih i važnih ulogov ima u Camolettievom *Boing, boingu* kade fenomenalno formira Bernia Mladića, pariškoga ženskaroša ki se mučno barata istovrimeno s trimi zaručnicami. Slugu Francia, djelača krčme od lani pametimo po njegovom dobrom receptu pečenoga. Ljetos opet okol njega se obraća cijela radnja komedije u petroviskom kazališću i što skupa stvaraju s Andrašom Handlerom i Maricom Milišić-Móricz, to nije moguće izdržati prez prave mišavine smiha i suze.

Naš talentirani igrokazač ne pada u paniku kad se u stvarnosti isfuzne ka-ta rič iz scenarija, strašan je u improviziranju i pravi je partner u igri, a najjača mu je kripost njegova

U aktuelnom kusiću Plavi miš s Maricom Milišić-Móricz

skromnost. – „Posebni dar organizatorov u Hercegovcu je zasluga svih petroviskih glumcev kad svi smo nek to učinili što nam je bila dužnost na pozornici. Nisam napravio ni već ni manje od ostalih igrokazačev” – te su bile riči glavnoga junaka ovoljetnoga igrokaza *Plavi miš*. Spektaklu će moći za nekoliko tajednov aplaudirati konačno i domaćini, a sigurno će i oni potvrditi da stručnjaki u Hercegovcu nisu se varali kad je za najglumca izabran Zoltan Kurcz. Čestitamo!

-Tiho-

SANTOVO – Već po običaju početkom godine, Vijeće Hrvatske manjinske samouprave u Santovu u četvrtak, 25. veljače, održalo je redovitu, godišnju javnu tribinu na kojoj je podneseno izvješće o radu i financijama za 2009. te planovima za 2010. godinu. Na tribini se okupilo 17 pripadnika hrvatske zajednice, članova zastupničkog vijeća i biračkog tijela. Prema tome, Hrvatska samouprava sela Santova lani je ostvarila 2,250 milijuna prihoda, a rashodi su ostvareni s 2,164 forinte. Među prošlogodišnjim priredbama ostvarene su četiri istaknute priredbe. Vrlo uspješno i posjećeno bilo je predstavljanje Leksikona podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca, povodom izlaska 8. sveska, te knjige zbirke santovačkih šokačkih bečaraca Živka Mandića s naslovom Šokica sam, i bit ću dovika. U okviru zajedničkog projekta šokačkih Hrvata u Podunavlju «Šokci i baština», u Santovu je s više od dvjesto sudionika priređena Hrvatska kulturna večer «Vesela je Šokadija», a potkraj studenoga u okviru IX. županijskoga narodnosnog festivala za djecu i mladež s više od tristo sudionika i Županijska smota hrvatskoga narodnog plesa, pjesme i glazbe. Osim toga hrvatska je samouprava 500 tisuća forinti izdvojila za podupiranje hrvatskih ustanova, udruga i zajednica, te stipendiranje 17 srednjoškolaca i studenata. Kako je naglašeno, Hrvatska će samouprava i ove godine nastaviti priređivanje tradicionalnih priredaba, a među programima od regionalnog značenja Županijski susret hrvatskih ribiča u Santovu te Regionalno hodočašće hrvatskih crkvenih zborova i vjerskih zajednica kod velebnog Marijina kipa na santovačku Vodicu.

BUDIMPEŠTA – Predsjednik Republike Mađarske László Sólyom – na premijerov prijedlog – u povodu nacionalnog praznika, 15. ožujka, početka revolucije i borbe za slobodu 1848/1849, ujedno rođenja moderne parlamentarne Mađarske, dodijelio je odličje Srednji križ reda za zasluge Republike Mađarske (civilno) dr. Péteru Györkösu, izvanrednom i opunomoćenom veleposlaniku Republike Mađarske u Zagrebu za ostvarivanje vanjskopolitičkih interesa Republike Mađarske, kao priznanje za djelatnost u interesu razvijanja mađarsko-hrvatskih odnosa.

BARČA – Kao i svake godine, i ove su u Barči izabrani najtrofejnjiji športaši u 2009. godini. O najboljima je odlučivalo zastupničko tijelo grada Barče. Najboljom športašicom proglašena je dizačica utega Viktória Fadgyas, najboljim športašem karatist Balázs Vidák, a naslov najboljih športaša učenika pripao je triatlonki Petri Paluska i atletičaru Tamásu Sebestyénu. Najbolju momčad u 2009. godini imao je Nogometni klub Satelit, a najboljim trenerima izabrani su bračni par Melita Popović Paluska i Csaba Paluska.

KUD Sumarton broji više od sedamdeset članova

U sumartonskome Seoskom domu 20. veljače održana je redovita skupština Kulturno-umjetničkog društva Sumarton na kojoj je prihvaćeno izvješće o prošlogodišnjem radu, izvješće o financijama, proračun i plan rada za 2010. g. Nazočilo joj je 67 članova, koji su na licu mjesta ispunili pristupnicu i uplatili članarinu.

Predsjednik KUD-a Jože Đuric ustanovio je kvorum i zamolio voditelje i umjetničke voditelje raznih sekcija da izvijeste o djelovanju svojih sekcija.

Marta Kramarić, voditeljica sekcije pjevačkoga zbora navela je niz nastupa po pomurskim naseljima, u Hrvatskoj i Sloveniji. Članovi zbora uvijek su na prvome mjestu kada ima neke priredbe u selu, često kuhaju, uređuju prostore, primaju goste, ako treba, idu pjevati na hrvatske mise u regiji ili prikazuju neka jela u drugim mjestima. Zbor sada nema umjetničkog voditelja, no tamburaši ih često prate na nastupima, i to podiže kvalitetu pjevanja. Upravo u veljači zbor je sudjelovao na predsmotri «Medimurske popevke» u Donjem Kraljevcu, a kane otići i na druge kvalifikacije i unutar zemlje.

Folklornu sekciju odraslih već dvije godine vodi Gordana Gujaš. Broj članova sekcije povećao se od lani i ima članova iz Pustare, Serdahela, Letinje, Bečehela i Sumartona. Na repertoaru imaju osam koreografija, a upravo na dan skupštine predložena je nova s pomoću nastavnika Grge Kovača iz Pečuha. Nastavnik je sastavio koreografiju pod naslovom «Hvatanje sumartonskih dečaka» u kojem su i elementi šaljive scenske igre popraćeno plesovima. S novim članovima i učenjem novih koreografija nastale su teškoće i oko narodnih nošnji, naime za neke koreografije nema prikladna nošnja, a novim članovima trebalo bi sašiti već postojeće. Zamoljeni su tamburaši da nauče svu glazbu plesača, jer plesati na CD-snimak na mnogim mjestima već ne prihvaćaju.

Voditeljica folklorne sekcije podmlatka Andreja Fehervari nije mogla pribivati skupštini, no predsjednik je ukratko spomenuo njihov rad. Plesnu skupinu pohađaju djeca osnovne škole i upravo se spremaju na jednu novu koreografiju koja se temelji na pomurskim običajima.

S prošlogodišnjim radom najzadovoljnija je bila voditeljica etnosekcije Ana Vlašić, naime ostvario im se san. Obnovljena je i uređena zavičajna kuća «Naša hiža», u čemu su članovi sekcije imali veliku ulogu, ali planova imaju i nadalje. U dvorištu zavičajne kuće žele staviti kukuružnjak, krušnu peć i zdenac. Ubuduće žele, upravo u zavičajnoj kući, prirediti stare običaje, npr. održati običaj žive jaslice, prilikom Uskrsa organizirati pisanje pisanica, a prikazati i običaj sestri-

čenja. Gđa Vlašić namjerava ponovno vratiti u selo običaj betlehemarenja po selu, pa je u tome zatražila pomoć.

Unutar tamburaške sekcije djeluju dva sastava: «Sumartonski lepi dečki» pod vodstvom Zoltana Marošija i «Kajkavska ruža» pod vodstvom Žolta Trojka. U oba su sastava nastali problemi okupljanja na probe zbog zauzetosti članova, mnogi studiraju, uče u daljnjim gradovima, neki i rade, stoga je veoma teško uskladiti vrijeme probe, no unatoč tomu redovito se održavaju s odsutnošću ponekih članova. Velika skupina tamburaša opet se priprema na Festival «Kre Mure i Drave» s izvornom pjesmom koju im je napisao akademski pjevač Martin Srpak iz Zagreba. U ožujku će već započeti snimanje u studiju. Predloženo je da se izradi CD kako bi imali i neki promidžbeni materijal u rukama. Spomenuto je i to da stariji članovi male skupine postupno se uključe u rad većih tamburaša kako bi se navikavali na zajedničko sviranje. Budući da su neka glazbala u lošem stanju, nužno bi ih bilo mijenjati. Predsjedništvo se nada da će se preko projekta IPA, u koji je uključena mjesna područna škola, moći nabaviti glazbala, naime u programu je i podučavanje tamburice i glazbeni tabor.

Najmlađa je sekcija mažoretkinja pod vodstvom Virgnije Király. Lani je imala 17 nastupa na raznim priredbama, no članice joj nastupaju i kao pompon djevojke na nogometnim utakmicama NK Napred ili drugdje. Stoga je nogometni klub i materijalno potpomagao mažoretkinje pri kupnji zajedničke odjeće. Voditeljica je zamolila predsjedništvo, ima li materijalnih mogućnosti, trebalo bi kupiti čizme za starije mažoretkinje,

naime one bi mogle već nastupati i na nekim natjecanjima i kvalifikacijama.

Načelnik Lajoš Vlašić zahvalio je članovima KUD-a na cjelogodišnjem radu i na tome da kvalitetnim radom gdje god nastupaju, šire dobar glas o selu. Samouprava gotovo deset posto svog proračuna posvećuje kulturi i športu; kulturno-umjetničko društvo već godinama potpomaže s više od milijun forinti i cijele godine osigura Seoski dom za održavanje proba čiji troškovi iz godine u godinu rastu. Zamolio je članove da svoj repertoar prošire i s mađarskim pjesmama, plesovima, kako bi se obračali i većinskom narodu, te nudili mogućnost i onim

žiteljima sela u sudjelovanju kulturnih programa koji ne razumiju hrvatski. Kao član društva privukao je pozornost na suradnju pojedinih sekcija, naime prema njegovu mišljenju svaka sekcija radi svoje poslove, ali nema zajednički izrađene koreografije. Potrebno bi bilo razmišljati o izradi cjelovitog programa, npr. preraditi neki pomurski običaj u kojem sudjeluju sve sekcije. Načelnik želi da se izrade CD ploče tamburaške glazbe i zbora ili DVD-snimka nekog običaja koji bi bio promidžbeni materijal za društvo.

Još je lani odlučeno da se osnuju dvije nove sekcije, dramska i sekcija ljubitelja prirode i športa, no mnogo se nije koraknulo naprijed. Športskih aktivnosti ima u Seoskome domu, tjedno tri puta je osigurana gimnastika i aerobik za žene s vođenjem Tünde Kuzma, a utemeljenje dramske sekcije obećala je Renata Livicki. Svi su se složili da u razvoju kvalitete vrlo mnogo pomaže glazbeni tabor, kada se cijeli tjedan pozabave glazbenom i pjevačkom kulturom, i to s pomoću stručne osobe, stoga to svakako treba osigurati.

Glede toga predsjednik je izvijestio nazočne da su ih potražili predstavnici kulturnog društva iz Petrovoga Sela u svezi s predajom zajedničkog projekta njegovanja i gajenja hrvatske kulture, koji bi se ostvario preko europskog natječaja ETE, međunarodnog programa koji se ostvaruje unutar granica Europske Unije. U projektu bi sudjelovale hrvatske udruge iz Austrije i Mađarske te bi se podučavali hrvatski plesovi, glazba s pomoću stručnjaka iz Hrvatske. Bez obzira hoće li projekt biti uspješan, za razvijanje kvalitete društvo će uvijek pronaći materijalne izvore.

Beta

Dani hrvatskoga jezika u Hrvatskoj školi Miroslava Krleže

Od 22. do 26. ožujka u Hrvatskoj školi Miroslava Krleže održava se niz manifestacija i programa vezanih uz tradicionalno obilježavanje Dana hrvatskoga jezika, kaže za Hrvatski glasnik Janja Živković Mandić. Od 1991. hrvatska javnost svake godine od 11. do 17. ožujka slavi Dane hrvatskoga jezika. Godine 1997. i Hrvatski je sabor donio odluku o obilježavanju Dana hrvatskoga jezika. To je spomen na Deklaraciju o nazivu i položaju hrvatskoga književnog jezika, objavljenu u ožujku 1967. Navedeni povijesni dokument donijet je u uvjetima teškim za hrvatski narod i hrvatski jezik. Izjavu i svečana načela o hrvatskom jeziku potaknuo je Upravni odbor Matice hrvatske. Deklaracija o hrvatskom jeziku bila je zamišljena kao zaštita hrvatskoga jezika od jugoslavenske unitarizacije i srbizacije u odnosu prema umjetnom, tzv. „srpsko-hrvatskom ili hrvatsko-srpskom“ jeziku. U Hrvatskoj školi Dani hrvatskoga jezika ove se godine otvaraju 22. ožujka s početkom u 14 sati prigodnim programom u školskoj auli. U 14.30 slijedi otvorenje izložbe „Šokci u Semartinu“, predstavljanje semarčanskih Hrvata uz projekciju fotografija i glazbenu pratnju Andora Végha na gajdama, uz predavanje Anice Grocz, a u 15 sati počinje zanimanje za učenike pod nazivom Crtanje šokačkih motiva (za niže razrede u učionicama, za više u auli s pomoću nastavnice Ane Šnajderić, a pisanice će se šarati s pomoću Anice Grocz. Dan 23. ožujka u znaku je natjecanja u kazivanju stihova u

posebnim kategorijama: niži razredi, viši razredi, gimnazija; 24. ožujka s početkom u 14 sati u školskoj auli učenici 7. razreda s pomoću nastavnice Marije Jakšić Popović prikazat će narodni običaj „kraljice“. U 14.30 slijedi predstavljanje mohačkih i seoskih Šokaca uz gostovanje Šokačke čitaonice iz Mohača (folklorna skupina, izrada larfa, čarapa na „bubice“, mohačke crne keramike) a u 16 sati slijedi predstavljanje mohačke tamburaške tradicije (uz predavanje Zsófié Apró, bivše učenice Hrvatske gimnazije) te uz nastup Školskog orkestrara pod vodstvom nastavnika Grge Kovača. Dana 25. ožujka u 14 sati je predstavljanje santovačkih Šokaca – gostovanje učenika Osnovne škole iz Santova; a u 16 sati u blagovaonici škole je zajedničko pripremanje tradicionalne gibanice s učenicima, uz pomoć nastavnice Marije Jakšić Popović i Marice Stanić. Dan 26. ožujka posljednji je dan u sklopu ovogodišnje manifestacije Dani hrvatskoga jezika u Hrvatskoj školi Miroslava Krleže. U 8 sati je predstavljanje pjesništva Stipana Blažetina uz projekciju filma i predavanje književnog povjesničara Stjepana Blažetina za gimnazijalce, a u 9 sati u školskoj auli Kazališna predstava *Romeo i Julio* u izvedbi dramske skupine Hrvatske gimnazije pod vodstvom nastavnice Erike Žarac. U 10 sati je svečanost zatvaranja ovogodišnjih Dana hrvatskoga jezika i dodjela nagrada uz kratak program koji su pripremili učenici 11. razreda.

Branka Pavić Blažetin

Izradila: Dijana Kovačić
iz Ficehaza

Stigli su vjesnici proljeća

Prva roda

Premda po vremenu ne osjećamo dolazak proljeća, u našu je zemlju 23. veljače stigla prva bijela roda, i to u Túskevár u Vesprimskoj županiji.

Bijela roda (lat. *Ciconia ciconia*) jest ptica iz porodice roda koja ima dug i crven kljun. Ima dug vrat i duge, crvene i tanke noge. Perje joj je bijele boje, a na krilima se nalazi nešto dugog i crnog perja. Ženka i mužjak ne razlikuju se obojenošću. Staništa su joj područja uz močvare, poplavne livade i vlažne šume. Let joj je spor. Glasa se klepetanjem. Hrani se različitim malim životinjama, kao što su kukci, svime onim što može uloviti. U travnju ili svibnju savija veliko gnijezdo u krošnji stabla ili na krovovima kuća. Najčešće ima pet jaja. Oba roditelja sjede na jajima i brinu se o mladima. Živi u srednjoj i istočnoj Europi. Zaštićena je vrsta ptice.

Cvjeta visibaba

Iz lukovice se u rano proljeće razvija okrugla zeljasta biljka s duguljastim kopljastim listovima i jednim cvijetom. Zvonast vjenčić tvori čest laticu raspoređenih u dva kruga. Vanjske su latice bijele, duguljaste, a unutrašnje kraće, sa zelenom pjegom na vrhu. Mliječnobijeli cvjetovi pognuti su na stabljici. Raste u listopadnim, miješanim i zimzelenim šumama te na livadama od nizinskih do gorskih područja, a sve češće može se naći i na našim vrtovima. Često prve visibabe nalazimo okružene snijegom. Biljka ima ljekovita svojstva, ali je i otrovna. Razmnožava se sjemenom ili diobom lukovica. Cvate od siječnja do travnja. Miris joj je slab, zaštićena je cvjetna vrsta.

Rođendanska zabava Šandora Trskića

Podijelio radost s obitelji, rodbinom i prijateljima

Šandor Trskić (u sredini) s kćerkom i suprugom (desno)

Veselilo se i uz pjesmu

Bez njega ne prođe nijedna bunjevačka priredba, a još manje bunjevačka zabava u Baji. Prvi je kada se treba veseliti. Još i danas je među prvima kada se zaigra kolo, zapjevaju bunjevačke pjesme.

Najveći Bunjevac na bajsom Dolnjaku Šandor Trskić (ili kako sam inzistira Trskič) sredinom veljače proslavio je 70. rođendan. Tim je povodom, u subotu, 27. veljače, priredio veliku rođendansku zabavu koju je u predvorju mjesnog Općeprosvjetnog središta «Sugavica» na Dolnjaku uveličalo 120 pozvanih gostiju, a uz članove obitelji i rodbine došli su i brojni njegovi prijatelji iz Baje i okolnih naselja.

Uime okupljenih, biranim riječima, podsjećanjem na njegov društveno-kulturni rad, čestitala mu je Angela Šokac Marković. Uslijedila je zajednička večera, a slavljenik je za to dao pripremiti pravu domaću svinjokoljsku večeru. Nije izostala ni domaća rakija ni prava kapljica dobrog vina iz vlastitog podruma, a bilo je i finih domaćih kolača.

Tijekom večeri obitelj i najbliži prijatelji iznenadili su ga projekcijom fotografija iz prošlosti sve do danas, koju je sam tumačio i komentirao, prisjetivši se najljepših trenutaka svoga života. Za dobro raspoloženje pobrinula su se dva orkestra: «Čabar» iz Baje i Tamburaški sastav «Bačka» iz Gare, pa se veselilo, plesalo i pjevalo do jutra. Zahvalivši svima na odazivu, Šandor Trskić uz ostalo reče kako mu je želja bila da u povodu svojega 70. rođendana podijeli radost dobivenog priznanja «Za nacionalne manjine grada Baje», kojemu je prije pet godina, na prijedlog Hrvatske manjinske samouprave, dodijelilo Gradsko vijeće. Šandor Trskić rođen je 1940. godine u Baji u pravou-

bunjevačkoj obitelji, podrijetlom iz nekadašnjeg dijela grada zvanog Salaši. Sa 16–17 godina počeo je plesati u santovačkoj folklornoj skupini, što je poslije nastavio u Baji i Gari. Društvenost i briga za bunjevačku zajednicu obiteljska je tradicija, jer mu je pradjed bio gradskim vijećnikom, otac jedan od osnivača Bajske bunjevačke čitaonice, a majka je pjevala, plesala i igrala u kazališnim predstavama pod vodstvom dr. Miše Jelića. Pod rukom vrsnoga pedagoga Stanka Kolara, na Velikom prelu u Baji 1958. godine izveli su komediju Branislava Nušića Sumnjivo lice. Za vrijeme služenja vojnog roka 1960. našao se u Gari gdje se uključio u kulturni život. Najveći uspjeh sa santovačkim folklornim društvom postigli su 1968. godine kada su izborili mjesto u završnici poznatoga državnog televizijskog natjecanja Tko što zna (Ki mit tud). Povodom obilježavanja 300. obljetnice doselidbe bunjevačkih Hrvata, 1987. godine, s Garcima su nastupili u budimpeštanskom Vígszínházu. Posljednji njegov nastup s njima bio je prije deset godina u Budimpešti povodom 70. rođendana našega priznatog koreografa Antuna Kričkovića. Prije deset godina proslavljena je 35. obljet-

nica Plesnog društva Čitaonice, koja je utemeljena 1965. godine, za čije ponovno utemeljenje najzaslužniji je bio Šandor Čilić.

Najvećim uspjehom smatra gostovanje na Međunarodnoj smotri folkloru u Zagrebu 1980. godine. To je bio vrhunac obnovljene Čitaonice, koji se još i danas spominje. Doživjeli su vrlo lijep prijam, predstavnike Čitaonice Evu Prodan i Šandora Trskića primili su i organizatori Smotre. Njihov je program, kao i prekrasna bunjevačka nošnja i ikavica koju su sačuvali više od

tristo godina, dobio velike pohvale, a na otvorenoj sceni i u mimohodu užim središtem Zagreba popraćen velikim pljeskom. Kako se prisjeća Šandor Trskić, najdirljiviji bio je nastup u velikoj Koncertnoj dvorani „Vatroslav Lisinski” gdje su se predstavila samo najbolja društva.

Čitaonica je u tome razdoblju dva puta osvojila zlatnu medalju na stručnom natjecanju. Tako je za izvornost i uvjerljivost običaja uz Bunjevački svatovac u Kečkemetu nagrađena i druga uspješna koreografija – Žetva. Šandor Trskić dugo godina radio je kao referent za trgovinu, a od 2000. godine je u mirovini. Živi u Baji sa suprugom, u Petőfiovoj ulici, a zadovoljstvo nalazi na svojoj farmi i zemlji koju obrađuje kao mali proizvođač. Otac je dvoje djece, sina Ladislava, koji je kao mladić tragično preminuo, i kćer Andreju od kojih ima dvoje unučadi Ladislava i Rolanda. Na prijedlog Hrvatske manjinske samouprave, u prosincu 2004. godine dobio je priznanje «Za nacionalne manjine grada Baje, koje mu je dodijelilo Gradsko vijeće.

Šandore, sretan Ti rođendan!

S. B.

Muško prelo u Gari

U organizaciji mjesne Hrvatske manjinske samouprave, 20. veljače u Gari je ustrojena jedinstvena, tradicionalna muška zabava. Tom se izuzetnom prigodom okupljaju samo muškarci da se jednom u godini bez svojih supruga, djevojaka provede.

To je stari običaj, koji se održava na kraju pokladnog razdoblja, kao završetak balseke sezone u selu. Nekada se to držalo dan prije, na „Čistu sridu“ (Pepelnicu), kada se još prije početka četrdesetodnevne „posti“ (korizme) moglo veseliti. Taj dan momci su potražili svakoju bunjevačku kuću, a domaćini su im darivali „divenice“ (kobasice), slanine i jaja. To su odnijeli u Lenkinu mijanu, birtaš (konobar) im je ispekao, pa su uz tamburaše proveli večer. U ponoć završilo se veselje, pa je započela „post“.

Danas se to organizira subotom, a dolaze bunjevački Hrvati i svi oni koji vole našu glazbu. Kuha se svake godine obvezatno ovčiji paprikaš po starom bunjevačkom receptu. Ove se godine paprikaš pripremao u šest velikih kotlova – u svakojem po jedna ovca – za 170-ak osoba. U to doba već potpuno sazru

i lanjska vina, pa je to izvrsna prigoda da se svaki amaterski i profesionalni vinogradar pohvali svojim domaćim proizvodima. Najbolju ocjenu pak dobiju ona vina koja nestanu do posljednje kapi.

Prelo je započelo s bunjevačkom himnom. Stipan Krekić, predsjednik mjesne Hrvatske samouprave, pozdravio je sve nazočne, među njima posebno Mišu Heppa, predsjednika Hrvatske državne samouprave, i načelnika sela Bélu Faa. Nakon večere muškarci su se uhvatili za rame, zaigralo se bunjevačko kolo, a zatim su se zaredale sve pjesme i plesovi koje su gosti poželjeli. Glazbu je služio domaći TS „Bačka“. Na ovom se mjestu odsviraju i najstarije bunjevačke «pisme» koje se na ostalim prelima rijetko mogu čuti.

Unatoč prethodnim najavama, djevojke – kojima je ulaz dopušten isključivo u muškim

haljinama, s nacrtanim brkovima – ove su godine, nažalost, izostale, ali je raspoloženje bilo na vrhuncu. I stari i mladi gosti „aktivizirali“ su se dokazujući „svojevrsne plesne i pjevačke, a ponetko čak i sviračke vještine“. Veselje je potrajalo do zore, a pred zoru najizdržljiviji muškarci bili su nagrađeni pogrijanim paprikašem.

Martin Kubatov

Kotoripski čelnici posjetili Kerestur

U utorak, 23. veljače, su načelnik Općine Kotoriba *Ljubomir Grgec* i njegov zamjenik *Dobriša Zvošec* samoinicijativno posjetili Kerestur gdje su se sastali s *Lajošem Pavlicom*, načelnikom Mjesne samouprave, i *Anicom Kovač*, ravnateljicom Obrazovnog središta «Nikola Zrinski» i predsjednicom tamošnje Hrvatske manjinske samouprave.

– Došli smo vidjeti što i kako ćemo dalje raditi, kako surađivati jer nam bivša vlast nije ostavila u nasljeđe tu obvezu, ali nas je uspjela prozvati kako smo s vama prekinuli suradnju – kazao je Grgec. Dodao je kako su o oblicima daljnje suradnje sa susjedima o tome razgovarali u kabinetu međimurskog župana *Ivana Perhoča*, čemu je pribivao i mađarski veleposlanik u Hrvatskoj *Péter Györkös*. Glavna tema razgovara bio cestovni most na rijeci Muri između Kotoribe i Kerestura, za što Keresturci posjeduju gotovo svu dokumentaciju, dok je Kotoriba u svezi s tim u povojima. Keresturci su prije svega zatražili da se njihovi susjedi založe za izgradnju prilazne ceste od budućeg mosta prema Kotoribi. – Ono što je ipak u ovom trenutku najvažnije jest dogovor, volja i suglasnost dviju vlada da se uopće otvori taj prijelaz, odnosno izgradi spominjani most – istaknula je Kovačeva. Rekla je kako je prvi korak u svemu tome ciljana deklaracija, a za to vrijeme jednoj i drugoj strani predstoji lobiranje za taj događaj. Dodala je kako je sada hrvatska strana u prednosti jer Mađarskoj predstoje parlamentarni i mjesni izbori. Kada se sve to okonča, ostaje im vrijeme od dvije godine, odnosno vrijeme do izbora u Hrvatskoj jer ako se u tom vremenu ništa ne

Na gradilištu nove športske dvorane

učini, izgubljeno je mnogo. – Za to bi se vrijeme mnogo toga trebalo dogoditi, pa i vaš ulazak u EU – istaknuo je Pavlic. Zamisao o cestovnom povezivanju ovih dvaju naselja stara je punih deset godina, u koje vrijeme nije se mirovalo. Mnogo toga se dogodilo, toliko da, kako kažu Keresturci, s njihove je strane papirnato sve spremno za početak radova. U prilog tomu načelnik Pavlic nam je pokazao svu dokumentaciju koja je sada zaposjela brojne ormare. Kotoripčani su zatražili da im se dio te dokumentacije ustupi na uvid, pa ako je moguće, i trajno kako bi znali što im je dalje činiti. Grgec i Zvošec su susjede obavijestili i o proslavi 150. obljetnice željezničke pruge Čakovec–Budimpešta, koja će 24. travnja biti u Kotoribi i gdje se s hrvatske strane očekuju najviši državni dužnosnici. Domaćini su goste odveli na gradilište nove športske dvorane i radilište gdje se obnavlja mjesni dom kulture.

M. Grubić

PEČUH – Udruga „Gyükekésiek Öntevékény Köre“ organizira cjelogodišnji niz kulturnih priredaba u Đukišu, među kojima će se naći i tri priredbe s hrvatskim karakterom. Odmah na početku, nakon otvaranja i blagoslova niza programa, nastupit će Ženski pjevački zbor „August Šenoa“ s malim koncertom korizmenih pjesama. Otvaranje i blagoslov programa bit će 20. ožujka 2010. u kapelici Svetog Bartola u 15 sati, a blagoslov daje svećenik Gábor Takács.

PEČUH – U Pečuhu, europskoj kulturnoj prijestolnici 2010, od 24. do 28. srpnja 2010. organizira se međunarodna konferencija Bridges Pečuh. Četverodnevna konferencija održava se na temu matematike i njezine povezanosti s umjetnošću, glazbom i znanosti. Bridges konferencije održavaju se godišnje od 1998. povezujući matematičare, znanstvenike, umjetnike, edukatore, glazbenike, književnike, računalne znanstvenike, kipare, plesače, tkalje i modelare u živahnoj atmosferi razmjene i podrške. Važna značajka tih konferencija, uz formalne prikaze, jesu praktične radionice, galerijske izložbe vizualne umjetnosti, radne sjednice s umjetnicima koji rade na razmeđu matematike i umjetnosti, te glazbene/kazališne večeri. Bridges Pečuh 2010 konferencija sadrži matematičku umjetnost, sajam, filmsku, kazališnu i glazbenu večer te večer posvećenu umjetničkom utjecaju mađarskih umjetnika i matematičara, kao što su János Bolyai, Victor Vasarely, Marcel Breuer i dr.

Svjetsko dvoransko prvenstvo u atletici – Doha (Katar)

Blanka obranila naslov svjetske dvoranske prvakinje

Najbolja hrvatska športašica i atletičarka današnjice, najbolja svjetska skakačica uvis Blanka Vlašić, u subotu, 13. ožujka, obranila je naslov svjetske prvakinje u dvorani, na prvenstvu koje je održano u Dohi. Sve visine do dva metra Blanka je preskočila iz prvog pokušaja, što joj je nakraju donijelo i zlatnu medalju. Startala je sa 187, pa preskočila 191, da bi 194 centimetra propustila. Vratila se na 196, a zatim preskočila i 198 centimetara. Njezine konkurentice Španjolka Ruth Beitia i Amerikanka Howard Lowe počele su mučenje već na visinama 194 i 196, ali ipak su preskočile 198 i nekako su došle do dva metra, što nisu uspjele preskočiti. Tako je Blanki 88. skok preko dva metra u karijeri donio zlatnu medalju i obranu naslova otprije dvije godine iz Valencije. Splićanka Blanka Vlašić hrvatska je rekorderka, s osobnim rekordom od 208 centimetara, što je drugi svjetski rezultat svih vremena. Na velikim svjetskim natjecanjima osvojila je ukupno deset medalja. Dva puta bila je svjetska juniorska prvakinja (Kingston – Jamajka 2000, Santiago – Čile 2002). Na Mediteranskim igrama u Tunisu 2001. osvojila je zlato. Aktualna je svjetska prvakinja (Osaka 2007, Berlin 2009). Najuspješnija je na svjetskim dvoranskim prvenstvima s četiri medalje (Budimpešta 2004. bronca, Moskva 2006. srebro, Valencia 2008. i Doha 2010. zlato). Na XXIX. Olimpijskim igrama u Pekingu 2008. osvojila je srebrnu medalju.

S. B.

Naši ljudi u svijetu

Odbojkašica Anita Filipović

Na početku ovoga napisa treba reći da mi je povod objavljivanju članka „Naši ljudi u svijetu“ dalo izvješće novinara Gábora Sinkovicsa početkom prošle godine na cijeloj zadnjoj stranici Nemzeti Sporta, naslovljenog Filipovics: Olasz meló. Naime nisam siguran da naši čitatelji izuzetno – baš kao i ja – prate športska zbivanja u svijetu, napose što se tiče ženske odbojke. Budući da je riječ o jednom „naše gore listu“, djevojci o kojoj smo već pisali na stranicama našega tjednika, smatrao sam poželjnim podijeliti neke informacije o trenutačnom životu, djelovanju, zamislama i snovima jedne od vrhunskih športašica Anite Filipović.

Bivša učenica budimpeštanskog HOŠIG-a, slijedeći športski životni put svojih roditelja, također odbojkaša, 22-godišnja prvakinja, uzdanica mađarske ženske reprezentacije, od 2006. g. profesionalna odbojkašica, trenutačno u poziciji „srednjega bloker“, igra u južnotalijanskom gradiću Anconi, u ženskoj ekipi Kluba „Edilcost Ancona“, na obali Jadrana. Vještinu odbojkaškog športa naslijedila je od majke Éve i napose od oca Tomislava Milana, koji je 140 puta zaigrao u dresu mađarske krune, muške reprezentacije, i bio profesionalac u inozemstvu te i danas djeluje kao glavni savjetnik. Za Anitu Filipović se zna da je na samom početku zaigrala u legendarnome Športskom odbojkaškom klubu Vasasa. Crveno-plavi Klub Vasas 1976. u Montrealu, a 1980. u Moskvi plasirao se na četvrto mjesto, u kojem je Anita osvojila naslov prvaka zemlje u svim svojim kategorijama kao što su kadet, podmladak, juniori i seniori. Dakle u svojoj 16. godini, s visinom od 190 cm već je postala članicom mađarskoga ženskoga prvaka Vasasa.

Kada joj je posredstvom zagrebačkog odbojkaškog Kluba Mladost ponuđena mogućnost sklapanja ugovora sa u svijetu najboljim ženskim talijanskim Klubom Sant' Orsola Asystel – Novara, Anita je iskoristila priliku. Neko je vrijeme igrala u spomenutom klubu, a poslije, na potražnju Kluba „Tena Santeramo“, zaigrala je kao posuđena odbojkašica, što znači da će se nakon ugovora

– još prošle godine – vratiti svojoj prvotnoj ekipi u Novaru, ali na koncu se našla u Klubu Ancona u kojem se – zahvaljujući svojoj igri – na rang-listi najboljih centralnih bloker (što se i na fotografiji vidi) među prve trojke između domalo četrdeset odbojkašica na istoj poziciji.

Anita osim mađarskoga savršeno govori hrvatski, a međudobno naučila je talijanski i engleski. Želi živjeti u inozemstvu, možebitno u kućici na moru, a Italiji ili u Francuskoj. Dakle ne želi se vratiti u Mađarsku jer se za nju veoma zanimaju u Turskoj. Toj odluci, dakako, pridonosi i trenutačna ljubav prema 23-godišnjem košarkašu Marcu. Kako reče, taj emotivni odnos ni u kojem slučaju ne smije ometati njezinu daljnju športsku profesionalnu karijeru. Svoje optimistično razmišljanje potvrđuje stavom da mađarska ženska odbojkaška reprezentacija može biti sudionikom 2012. godine planirane Olimpijade u Londonu.

U međuvremenu Anita je izabrana u mađarsku žensku reprezentaciju u kojoj je dosada odigrala devedesetak susreta, i to u „postavi“, što znači, ako je tko god stigao u tzv. „postavu“, onda je taj stabilan član prve šestorice. U toj je ulozi Anita, primjerice radi, na međunarodnom turniru Savaria, odigranom u Sambotelu od 8. do 10. svibnja 2009. izabrana za najbolju igračicu mađarske reprezentacije. Sudionici turnira bili su: Slovenija, Ukrajina, Mađarska i mađarski podmladak. Zanimljivo je da se na propagandnom plakatu nalazi Anita u izuzetnom igračkom stavu.

O Aniti Filipović još samo toliko da je u povodu jednoga prethodnog razgovora s potpisnikom ovih redaka, točnije u 3. broju predlanjskoga Hrvatskoga glasnika, rekla: „Željela bih biti profesionalna igračica i u inozemstvu nastaviti svoje eventualno školovanje, nadam se, u Zagrebu jer se Zagreb i dan-danas interesira za povratak u Klub Mladost“. Kako se iz navedenih vidi, ta joj se želja i ostvarila. Neka joj se ostvare i mnoge druge.

Marko Dekić